

Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag
c/o Gabriel Lunds gate 20
4550 Farsund

Til: Farsund kommune
v/Kommunedirektør Ståle Manneråk Kongsvik
og ordfører Ingrid Merethe Williamsen
og leder, Utvalg for teknisk, Alf Konradsen

Farsund, 02.05.2024

Kopi:

Statsforvalteren i Agder, konst. direktør, Monica Bjørkholt Breive,
Riksantikvaren, avdelingsdirektør Turid Kolstadløyen
Agder fylkeskommune, Fylkeskonservator Yvonne Fernmar Willumsen
og rådgiver/konsulent Aase Bessesen
Fortidsminneforeningen, Oslo, Bo Alexander Granbo
Fortidsminneforeningen, Agder avdeling, Karl Ragnar Gjertsen

Klage på vedtak om rammetillatelse for riving av Storgaten 19. Utvalg for teknisk, Farsund kommune, 23. april 2024.

Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag, klager på denne måte på nytt vedtak om rammetillatelse til å rive Storgaten 19 i Farsund. Foreningen mener at bygningen må bevares utfra byggets verneverdi. Klagen er rettidig i forhold til vedtakets dato og klagefrist.

Fortidsminneforeningen har rettslig klageinteresse i saker som vedrører kulturminnevernet. Klageretten er ikke begrenset til de kulturminnene som er vernet av loven, men saken må ligge innenfor foreningens interessesfære (noe den gjør i denne saken).

Vi viser også til vårt brev datert 18.04.2024 (før vedtaket ble fattet).

Saken i korte trekk

Hovedproblematikken er at Utvalg for teknisk i Farsund har to ganger fattet vedtak om rammetillatelse vedr. riving av Storgaten 19 i Farsund. Det første vedtaket (13.10.22) ble opphevet av Statsforvalteren i Agder på grunn av mangelfull saksutredning. Da blir spørsmålet om det neste (det aktuelle) vedtaket bygger på en tilfredsstillende og reell saksutredning – hvis ikke, må det nye vedtaket nødvendigvis også være ugyldig av samme årsak. Utgjør kommunens brev til Agder fylkeskommune slik tilfredsstillende og reell saksutredning? Kommunen har ikke imøtekommet fylkeskommunens ønsker om befaring, vurdering av alternativ bruk av bygget (og verneverdighet) eller utført en behovsanalyse ift. parkeringssituasjonen i Farsund. Fylkeskommunens ønsker beskriver – slik foreningen forstår det, hva en tilfredsstillende og reell saksutredning må forventes å drøfte og inkludere. Enhetsleder Hornung i Farsund kommune (saksansvarlig), uttalte til lokalavisen «Lister» 18/4-24: *I praksis er det egentlig ingenting som er annerledes nå i forhold til da saken ble tatt opp sist.* Dette må jo nødvendigvis forståes slik det er sagt - at realitetene nå er som de var ved første vedtak, -altså at det ikke er gjort en ny og reell saksutredning som kunne ha funnet nye momenter i saken.

Klagegrunnlag 1

Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag, vil hevde at det ikke finnes noe nytt i saken som oppfyller Statsforvalterens krav til saksforberedelse/utredning i forbindelse med Statsforvalterens opphevelse av det første vedtaket. Den nye vedtaket (23/4-24) kan dermed ikke være gyldig - etter foreningens oppfatning.

Klagegrunnlag 2

Saksutreder, enhetsleder Hornung, opplyste i møtet i Utvalg for teknisk (23/4-24) at bygningen ikke var i kondemnabel stand, og kan bevares – teknisk sett. Det å rive bygget må derfor hvile på et ønske om å benytte eiendommen til noe annet/nytt som ikke er forenelig med bevaring av bygget. I alle politiske møter hvor saken har blitt behandlet, har det av mange representanter blitt hevdet at kommunens kjøp av eiendommen var basert på et ønske om å bygge et parkeringsanlegg på eiendommen. Administrasjonens saksfremlegg sier: *I utsendt nabovarsel 6.04.22 ble det orientert om at kommunen har ervervet tomte med tanke på å etablere et parkeringshus.* På denne måten er riving og nybygg en samlet og helhetlig sak. En slik sak (riving og nybygg) vil kreve en egen reguleringsplan etter Plan- og bygningsloven – etter vår vurdering. Det er i tråd med det Agder fylkeskommune skriver (datert 1.08.23) *Vi ber videre kommunen vurdere om en endring av formålet i gjeldene plan fra Bolig/forretning til parkeringsanlegg vil kreve reguleringsendring. Vi viser til at Statsforvalteren også stiller spørsmål ved om formålet parkering kan skje innenfor rammene til dagens plan.* Kommunens saksfremlegg og utvalgets vedtak dreier seg bare om saken om riving – altså bare en enkelt del av en samlet og helhetlig plan for eiendommen. Kommunen mener tydeligvis at å utelukkende behandle en sak om riving, så unngår eller omgår man lovens krav om å utarbeide - i denne omgang, en reguleringsplan.

Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag, vil hevde at Farsund kommune på denne måten forsøker å omgå krav i Plan- og bygningsloven. Vi vil derfor hevde at dette er en feil og bevisst utelatelse i saksbehandlingen og ikke er i tråd med krav til forvaltningspraksis.

Klagegrunnlag 3

Vedtaket om rammetillatelse om riving er gjort uten at rivingskostnader er vedlagt saksdokumentene, og derfor ikke var en del av utvalgets drøftinger og beslutning. Man har altså gjort et vedtak uten at de direkte kostnadene er vurdert. Man har heller ikke drøftet om bygget skal rives slik at verneverdige bygningsdetaljer kan tas vare på, eller om huset skal rives på billigste måte. Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag, vil hevde at administrasjonens saksfremstilling er derfor feilaktig når det i den hevdes at tiltaket ikke har økonomiske konsekvenser ved riving, men vil kun ha det i forhold til *eventuell istandsetting*. Det blir – etter vår vurdering, å snu saken feilaktig på hodet fordi bevaring/restaurering ikke nødvendigvis er en kostnad kommunen må ta. Kommunen kan selge eiendommen til andre som vil restaurere den (jf. f.eks. brev fra Fortidsminneforeningen sentralt om at foreningen kan kanskje være interessert i å kjøpe eiendommen. Kommunen avviste henvendelsen). I tillegg har vedtaket, som nevnt, den materielle mangel at rivingsmåte/metode, med tilhørende kostnadsalternativer, ikke er spesifisert og behandlet. Dette kan i sum være i strid med Kommune-loven § 14,1, 1. pkt.

Klagegrunnlag 4

Som nevnt i Klagegrunnlag 2, må saken om riving og nybygg sees på samlet fordi riving uten et nybygg ikke gir mening. Det betyr at kostnadene ved nybygg blir sentralt og relevant. Disse kostnadene er ikke stipulert – de er overhodet ikke nevnt saksfremlegget, og ble derfor ikke drøftet i utvalgets behandling og beslutning. Kostnadene må antas å beløpe seg til flere 10-talls millioner kroner. Kostnadene ligger ikke i kommunens budsjetter og økonomiplaner.

Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag, vil hevde at administrasjonens saksfremstilling derfor er feilaktig når det i den hevdes at tiltaket ikke har økonomiske konsekvenser (utenom restaurering, *eventuell istandsetting* – som administrasjonen kaller det).

Å behandle saken uten oversikt over de samlede økonomiske konsekvensene, vil vi hevde er i strid med KommuneLOven kapittel 14.

Klagegrunnlag 5

Administrasjonens saksfremlegg sier at tiltaket ikke vil ha konsekvenser for barn og unge. Når man ser tiltaket i sin helhet – riving og nybygg (jf. Klagegrunnlag 2), vil det ha vesentlige virkninger for barn og unge – etter vår oppfatning. Man vil plassere et parkeringsanlegg direkte ved den mest brukte skoleveien i Farsund sentrum. Vesentlig økt biltrafikk har naturligvis negative konsekvenser for barn og unges trafiksikkerhet. Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag, vil hevde at saksfremlegget er faktisk feil, og utvalgets behandling og vedtak blir derfor foretatt basert på en bristende forutsetning.

Klagegrunnlag 6

I sin fremstilling av denne saken drøfter kommunen utelukkende om eiendommen har en vernestatus, og sonderer dermed ikke mellom vernestatus og verneverdi. At eiendommen har en verneverdi av nasjonal betydning er uomtvistelig bekreftet gjennom oppføringen i Riksantikvarens NB!-register og Fortidsminneforeningens Rødliste. Det finnes et meget stort antall bygninger i Norge som ikke har et formelt vern i planverk eller gjennom fredning. Her er det Kulturminneloven som regulerer hva man kan og ikke kan gjøre. Nettopp verneverdien av bygningen gjør at Agder fylkeskommune, Statsforvalteren, Riksantikvaren, Fortidsminneforeningen, Byforeningen, Innbyggerinitiativet samt en rekke naboer ber om at bygningen bevares eller at alternativer til riving utredes. Kommunen selv sier i saksfremlegget at riving *har betydning i forhold til det som kan betegnes som lokalmiljø og kulturmiljø*, men gjør ikke noe når det gjelder å utrede hva denne *betydningen* innebærer.

Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag, vil hevde at når kommunen ikke utreder den uomtvistelige verneverdien (slik den er bedt om f.eks. av Agder fylkeskommune) så kan det representere et brudd med Kulturminneloven § 1 første ledd og § 2 andre ledd.

Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag, ber om at vedtaket omgjøres av ovennevnte grunner. Uansett må vedtaket gis oppsettende virkning (*utsatt iverksetting*) fordi det er påklaget jf. ForvaltningsLOven § 42.

Med hilsen

Geir Heitmann

Styreleder, Fortidsminneforeningen, Farsund lokallag